

Atli Harðarson

Þýðingar á fjórum ljóðum eftir Edwin Arlington Robinson

Edwin Arlington Robinson fæddist árið 1869 í Maine og dó í New York árið 1935. Hann var með vinsælustu og virtustu ljóðskáldum Bandaríkjanna í byrjun síðustu aldar. Fyrsta ljóðabók hans kom út 1896 og urðu útgefnar bækur með kveðskap hans nær þrjátíu talsins áður en yfir lauk. Hann hlaut Pulitzer verðlaunin fyrir ljóðagerð þegar þau voru veitt í fyrsta sinn árið 1922, og svo aftur bæði 1925 og 1928.

Faðir Robinsons var þokkalega stæður kaupmaður. Hann féll frá 1892 og næstu ár á eftir bjó skáldið við fremur þröngan kost. Kjörin bötnuðu að mun árið 1904. Þá sat Theodore Roosevelt í Hvíta húsinu – repúblíkani sem las ljóð, vakti athygli á kveðskap Robinsons og fékk honum launað embætti hjá tollinum. Mátti hann nota skrifborð sitt þar til menningarlegri iðju en að afla fjár í ríkissjóð.

Nokkur af eftirminnilegustu kvæðum Robinsons fjalla um auðnuleysingja og óskabörn ógæfunnar sem sumir tengja við fólk frá æskustöðvum hans í bænum Gardiner í Maine. Hér á eftir fara þýðingar á þrem af þeim þekktustu. Þau eru Ríkharður (Richard Cory) úr bókinni *The Children of the Night* sem út kom 1897, Mangi Hró (Miniver Cheevy) úr bókinni *The Town Down the River* sem út kom 1910 og var tileinkuð Theodore Roosevelt og Veislan hjá Gvendi (Mr. Flood's Party) úr bókinni *Avon's Harvest* sem út kom 1921.

Auk þessara þriggja mannlýsinga er hér þýðing á ljóðinu Cortège úr bókinni *Captain Craig* sem út kom 1902. Sagan segir að Robinson hafi ort það árið 1890 í heldur úfnu skapi þegar stúlkan sem hann unni giftist eldri bróður hans. Þau hjónakornin fóru frá Maine til nýrra heimkynna í Missouri með lest sem hét Cortège.

Ríkharður

Í hvert sinn sem hann kom hér nið'rá torg
við hversdagsfólkið litum upp til hans:
Dánumaður mestur hér í borg
og mikil var hans reisin og elegans.

Við Ríkharð sáum aldrei angur tjá,
hann ávarpaði fólk og hélt sinn veg.
Þótt æðslátt við enni mætti sjá,
alltaf var hans návist þægileg.

Og hann var ríkur – segja má með sann
að sjaldan eigi kóngar þvilíkt fé –
og hvað við vildum vera eins og hann
sem veröldin lét slíka auðnu í té.

Við máttum samt við þrældóm, þreytt og köld
þrauka, stundum nærri matarlaus,
en Ríkharður eitt kyrrlátt sumarkvöld
kúlu skaut í gegnum eigin haus.

Mangi Hró

Af skömm og mæðu Mangi Hró
magur grét og blés í kaunin,
að vera á dögum þótti þó
þyngsta raunin.

Mangi unni eldri tíð,
ef hann leit á brynjur glansa,
vakra fáka, vopn og stríð
vildi hann dansa.

Yfir því sem ei var til
andvarpaði og lét sig dreyma.
Kunni á fornum fræðum skil
og fann sig heima.

Sakna kvaðst hann Kamelot
kappa Tróju og refilejóða,
ljóða- seiddi hann langt í brott
lýran góða.

Sótti ef gat hann sollinn í,
en syndir litlar drýgja náði,
þó mektarfólkið Medici
mjög hann dáði.

Hversdagsleikinn mæddi mest,
miðaldirnar þráði af hjarta
þá jarla klæddi og jöfra best
járnið bjarta.

Oft í þungum þönkum sat,
þótti dapurt allt sitt gengi,
Mangi Hró því grufað gat
og grufað lengi.

Um þann tíma er hann hlaut
örlög sín, allt ljóta brasið,
hóstandi hann heilann braut
og hellti í glasið.

Veislan hjá Gvendi

Seint að kvöldi Gvendur gamli einn
gekk um slóðann þar sem var hans leið
heim úr kaupstað yfir lágan ás.
Eyðilegt var kotið sem að beið,
og var hans eina athvarf hér á jörð.
Hann áði, „nægur tími“ sagði hann „já“,
þó heyrði engin önnur sála til
enda hvergi nokkurn mann að sjá.

Svo hélt hann áfram: „Gvendur gamli minn
nú gerist tunglið fullt og haustar að
en við tveir höfum átt hér fundi fyrr
og fuglar hópast rétt sem áður kvað
skáldið og við skálum fyrir þeim.“
Mót skini mánans lyftust hendur tvær
með könnu af öli sem hann hafði sótt
og sagði: „Bestu þakkir vinur kær.“

Hann fór í bæinn bara til þess eins
að bera þaðan öl um langan veg.
Á miðri götu minnti hann helst á draug
og mörgum þætti ferð hans undarleg.
En Gvendur heyrði úr bænum eins og ym,
því eitt sinn fann hann jafnan vini þar,
af röddum fólks sem forðum yrti á hann
en farið burtu, dautt og horfið var.

Þá, eins og legði blíðust móðir barn
sem blundaði í hvílu og gætti að
það vaknaði ekki, ofurhægt með gát
inn á milli þúfna á góðan stað
lét hann könnu svo hún ylti ei,
því allt er fallvalt gengi heims og manns.
Og er hann hafði stigið fáein fet
fór í gang að nýju samtal hans.

„Herra minn, ég held nú svei mér þá
við höfum ekki um skeið átt slíkan fund.
Margt er breytt hjá báðum sýnist mér
og býsna vel við hæfi að litla stund
við setjumst hérna saman, þú og ég.“
Síðan bakkar hálfhring, þykir mál
að lyfta könnu og ansa sjálfum sér
og segja: „Kæri vinur þína skál.“

„Soldinn dreitil, Gvendur, gleymast ei
hin gömlu kynni, svona þetta er nóg,
römm er taug sem rekka dregur heim.“
Röddin skalf og gamla hjartað sló
og yfir gráa einsemd þessa nótt
eigin rómi lyfti hátt í söng.
Tunglið fulla heyrði eitt þann óm
sem undir tóku hæðardrögin löng.

„Hin gömlu kynni.“ Svo varð röddin rámm
og raunalega lyfti hann sínum drykk.
Aftur stóð hann aleinn. Niðrí byggð
var allt með heldur framandlegum skikk
svo héðan af hann vísast yrði vart
velkominn í bæinn líkt og fyrr.
Eflaust skelltu allir þar í lás
þótt opnað hefðu vinir forðum dyr.

Cortège

Klukkan fjögur fær í dag,
fimmtán hundruð mílna veg,
ólmast lagið aldrei svo
endi slögin hrikaleg.

Klukkan fjögur fær í dag,
falið jörðin tveggja ná,
best þau fari og fari strax
í fjarlægð bæði grafa má.

Hefð'ún dvalið hálfu meir
í heimi væri lítt um sel,
klukkan fjögur fær í dag,
ferðin byrjað gott og vel.

Klukkan fjögur fær í dag,
fólgið ástin þeirra leg
sem að gröf nú fetar fljótt
fimmtán hundruð mílna veg.

Klukkan fjögur fær í dag,
fylgt þau geta tónum seint,
mitt ólma lag í orða stað
allt það tjáð sem verður meint.

Best það gerist bara strax,
byrjað ferðin endanleg
klukkan fjögur fær í dag,
fimmtán hundruð mílna veg.